

Ler. Vi have andre Tilfælde, hvor en Mand ejer Jorden, og en anden ejer den paa Jorden staaende Skov. Der er altsaa ogsaa Jorden belagt med Servitut, idet Ejeren ikke har Lov til at udnytte Skoven til Salg. Ogsaa i det her omhandlede Forhold er det en Servitut, der hviler paa al Jord, idet Kommunerne for et billigt eller rimeligt Vederlag skulle kunne hente Grus og Sand til Vejmateriale. Det er saa senere blevet fastsat, at der skulde svares Vederlag for den Skade, der blev gjort paa vedkommende Aars Afrøde og i øvrigt den Forringelse, Ejendommen led med Hensyn til Agerbruget. Tidligere, da man havde Fællesskab, kunde naturligvis Kommunerne tilfredsstille sig med Vejmateriale hvor som helst. Da saa Udstykningen fandt Sted, sagde de: Vi kunne ikke fremtidig vide, hvor Vejene komme til at gaa, og heller ikke vide vi alle Steder, hvor Vejmateriale kan faas, men vi lægge en Servitut paa Jorden, som giver os Ret til at tage Vejmateriale overalt, naar det er nødvendigt. Naar man nu her kommer og taler om, at Ejeren skal have fuld Erstatning eller passende Erstatning, kan jeg ikke indse rettere, end at vi angribe en Ret, som Kommunen forud har, altsaa vi søge at begunstige Ejeren paa Kommunens Bekostning. Nu kan det jo ganske vist være, at Kommunen undertiden kan misbruge sin Magt over for Ejeren, kan forhindre ham i at udnytte sin Jord selv, kan ekspropriere eller beslaglægge en for stor Del af Jorden, og det kunde derfor være meget rimeligt, at vi fik en Lovgivning, der forhindrede, at der skulde ske Misbrug fra Kommunens Side, men at gaa saa vidt, som dette Lovforslag her gør, at Ejeren skulde kunne gøre Fordring paa en passende Erstatning, det finder jeg er et Indgreb i Kommunens Rettigheder. Der har været Tale om Strandbredden, og i Lovforslaget hedder det, at man har Lov til at tage Materiale frit paa Strandbredden uden for Højvandslinien. Hvad angaar Højvandslinien, der paa en vis Maade nu skal gøres til det rette Skel mellem Havet, som er Statsejendom, og Landet, som tilhører Lodsejerne, saa tror jeg ikke, vi her ved denne Lov kunne fastsætte en saadan Bestemmelse, men i det hele taget anser jeg det for uheldigt, da vi sysle med Strandfred, at give almindelig Ret til paa Forstranden at tage Vejmateriale, hvorved det indenfor liggende Land kan blive forulempet, men jeg mangler ved den her foreslaaede Tilladelse til at tage Vejfyldning paa Strandbredden en Bestemmelse

om, hvor dybt der maa gaas. Jeg ved, at somme Steder er man paa Strandbredden gaaet til en Dybde, som har ligget under daglig Vandstand, og derved har man formindsket Strandbreddens Størrelse, idet Vandet er skyllet ind og er brudt gennem den Dæmning, som har været efterladt mellem det Sted, hvor man har taget Vejmateriale, og selve Havet. Derfor finder jeg, at ved at optage Bestemmelser om Strandbredden her, ville vi være nødte til at komme til at tage Hensyn til, hvor dybt der maa gaas paa Strandbredden; der kan undertiden gaas meget dybt, jeg kender Forstrande, hvor man kan gaa 5 Alen, og jeg kender andre, hvor man maaske ikke kan gaa 2 Alen dybt. Naar det er kommet frem fra flere Sider, at Kommunerne ikke uden fuld Erstatning bør kunne tage Grus og Sten til Vejmateriale, vide vi jo dog, at Kommunen er berettiget til at tage Sten efter en gammel Forordning. Der kunde være Grund til ved Ordningen af disse Forhold, da der faktisk hviler en Servitut paa Jorden, at faa det ordnet saaledes, at Sognekommunerne ogsaa kunde faa Lov til at tage Sten, i det mindste de Sten, der i Reglen findes i det Gruslag, som de bearbejde. Jeg vil ikke sige, at de skulde have Lov til at tage de Sten, der ere brudte op og ligge hist og her paa Marken, men, som sagt, Lov til at tage de Sten, der ere i det Gruslag, de bearbejde for at faa Vejrus frem.

Jeg skulde meget ønske dette Lovforslag i Udvalg for at faa det nærmere behandlet. Det er paa Tide, at vi faa en passende Ordning af Forholdet mellem Kommunerne og Lodsejerne, saaledes at man faar fastsat Kommunernes Rettigheder og Lodsejernes Pligter; men jeg kan ikke tænke mig, at vi kunne vedtage denne Lov, før vi gennem et stort Arbejde have bearbejdet den her. Jeg ser ikke, at man uden videre kan berøve Kommunerne deres hidtidige Ret, hvad der jo ogsaa er bemærket fra flere Sider, og jeg kan lige saa lidt indse, at Lodsejerne kunne forlange deres Jord fritaget for Servitutter, der en Gang ere lagte paa den.

Bojsen: Ja, jeg tror dog ikke, at den sidste ærede Taler har Ret i den Betragtning, at Kommunerne over for private have faaet en Servitut, thi hvis de havde det, maatte de jo i sin Tid have betalt noget for den. Men det have de slet ikke gjort. Det er blot en Lovbestemmelse, som den lovgivende Magt har Ret til at forandre til enhver Tid. Grunden til, at man nu